

GJMR060016002019

Received on	27-12-2019
Registered on	27-12-2019
Decided on	07-04-2026
Duration on	Yr. Mo. Ds. Ds.

FORM : A

હળવદના મે. એડી.ચીફ જ્યુડીશ્યલ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબની અદાલત,

મુ. હળવદ(એન.જી.સુરતી)GJ-00711

ચુકાદાની તારીખ: ૦૭/૦૪/૨૦૨૬

ક્રિમીનલ કેસ નંબર:૧૨૧૯/૨૦૧૯

ફરીયાદી:	મહેશભાઈ ગોવિંદભાઈ પટેલ, તે સર્વોપરી ટ્રેડીંગ કું.ના પ્રોપરાઈટર, ઉ.વ.આ.૪૬, ધર્મ:હિન્દુ, ઇંધો-વેપાર, રહે. દુકાન નં.૫, માર્કેટીંગ ચાર્ડ, મુ.તા.હળવદ, જી.મોરબી.
ફરીયાદપક્ષે વકીલશ્રી:	એલ.જી.સોનગ્રા
આરોપી :	નવીનચંદ રાયચંદ દક્ષિણી(ઠક્કર), ઉ.વ.આ. પુખ્તવચના, ધર્મ:હિન્દુ, ઇંધો:વેપાર, મુળ રહે. ૧૭, ગાર્ડન વીલા બંગ્લોઝ, કડી-છત્રાલ રોડ, કડી, જી.મહેસાણા, હાલ રહે. પદમપ્રભુ સોસાયટી, એઈમ્સ હોસ્પીટલની બાજુમાં, પાલડી, અમદાવાદ.

આરોપીપક્ષે વકીલશ્રી:	વી.જી.વ્યાસ
----------------------	-------------

ગુનો: ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબ.

FORM B

બનાવ તારીખ	૦૧/૦૬/૨૦૧૮
ફરીયાદ તારીખ	૨૭/૧૨/૨૦૧૯
પ્લી નોંધ્યા તારીખ	૧૪/૦૭/૨૦૨૧
પુરાવો ચાલુ થયા તારીખ	૨૫/૦૩/૨૦૨૨
ચુકાદો અનામત રાખ્યા તારીખ	૦૭/૦૪/૨૦૨૬
ચુકાદા તારીખ	૦૭/૦૪/૨૦૨૬
સજા કરી હોય તો સજા તારીખ	--

આરોપી નં	આરોપીનું નામ	અટક કર્યા તારીખ	જામીન પર છોડ્યા તારીખ	ગુનો	તકસીરવાર /નિર્દોષ	સજા	સી.આર. પી.સી.ની કલમ :જરૂર માટે કસ્ટડીમાં રહેલ સમય
૧	નવીનચંદ રાયચંદ દક્ષિણી (ઠક્કર)	-	-	ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૮ મુજબ	તકસીરવાન	આખરી હુકમ મુજબ	-

FORM C

ફરીયાદપક્ષે /કોર્ટ /તરફે સાહેદ લીસ્ટ-:

ક્રમ	નામ	આંક
૧.	ફરીયાદી મહેશભાઈ ગોવિંદભાઈ પટેલનું સરતપાસનું સોગંદનામું	૧૧

ફરીયાદપક્ષે / કોર્ટ / તરફે દસ્તાવેજી લીસ્ટ-:

ક્રમ	લેખીત પુરાવાની વિગત	આંક
૧.	બિલ નં. જી.આર-૨૯	૧૩
૨.	બિલ નં. જી.આર-૩૧	૧૪
૩.	બિલ નં. જી.આર-૩૨	૧૫
૪.	તકરારી ચેક નં.૦૧૫૩૦૫	૧૬
૫.	તકરારી ચેક નં.૦૧૫૩૮૮	૧૭
૬.	તકરારી ચેક નં.૦૧૫૪૧૧	૧૮
૭.	ચેક રીટર્ન મેમો	૧૯
૮.	તહોમતદારને આપેલ રજી. એ.ડી. નોટીસ	૨૦
૯.	નોટીસ રજી. એ.ડી. કર્યાની સ્લીપ	૨૧
૧૦.	તહોમતદારે પરત કરાવેલ નોટીસવાળું બંધ કવર	૨૨
૧૧.	ફરીયાદીનું માર્કેટીંગચાર્ડનું સામાન્ય લાયસન્સ	૨૩
૧૨.	ફરીયાદીની ઓળખ અંગેનો આધાર	૨૪
૧૩.	ફરીયાદી તે સર્વોપરી ટ્રેડીંગ કંપનીના માલીકી અંગેનો આધાર	૧૦૯
૧૪.	કલોઝીંગ પુર્સીસ	૧૧૧

બચાવપક્ષે / કોર્ટ / તરફે સાહેદ લીસ્ટ-:

ક્રમ	નામ	આંક
૧.	નવીનચંદ્ર રાયચંદભાઈ ઠક્કરનું સરતપાસનું	૨૯

સોગંદનામું	
------------	--

બચાવપક્ષે / કોર્ટ / તરફે દસ્તાવેજી લીસ્ટ-:

ક્રમ	લેખીત પુરાવાની વિગત	આંક
૧.	પાલડી પોલીસસ્ટેશનના અધિકારીને આપેલ ફરીયાદ	૩૪
૨.	રાજકોટ બેડી પોલીસસ્ટેશનના અધિકારીને આપેલ ફરીયાદ	૩૫

હળવદ.

તા.૦૭/૦૪/૨૦૨૬

(નિમિષા ગંગારામભાઈ સુરતી)

એડી. ચીફ જ્યુડીશ્યલ મેજીસ્ટ્રેટ, હળવદ.

કોડ નં.જી.જે.૦૦૭૧૧.

::ઠરાવ::

૧. ફરીયાદપક્ષની ફરીયાદ હકીકત ટુંકમાં એવી છે કે, ફરીયાદી ઉપરોક્ત જણાવેલ સરનામે રહીએ છીએ અને અમો હળવદમુકામે ખેતીવાડી ઉત્પન્ન બજાર સમિતિ, હળવદમુકામે સર્વોપરી ટ્રેડીંગના નામથી દુકાન નં.પથી દુકાન ધરાવીએ છીએ અને ખેતીવાડીને લગતો માલસામન ખરીદ-વેચાણ કરવાના કમિશન એજન્ટનું લાયસન્સ નં.૭૬/૧૭-૧૮થી લાયસન્સ ધરાવીએ છીએ. તહોમતદાર ઉપરોક્ત સરનામે રહે છે અને તહોમતદારે હળવદ મુકામે એ.પી.એમ.સી.માં તેઓના ધંધાના વિકાસ અર્થે દુકાન ભાડે રાખેલ અને ગજલક્ષ્મી ટ્રેડર્સના નામથી એગ્રીકલ્ચરને લગતી વસ્તુઓ ખરીદ-વેચાણ કરવાનો ધંધો કરે છે અને અમો ફરીયાદીના ગ્રાહક થાય છે. જેથી તહોમતદાર અને અમો ફરીયાદી વચ્ચે વેપારીક વિશ્વાસજન્ય સંબંધો છે. તહોમદારે અમો ફરીયાદીને ત્યાં ખાતું પડાવી ગઈ નીચેની વિગતે ચણાના માલની ખરીદી કરેલ.

ક્રમ	બિલ નંબર	બિલની તારીખ	રકમ
૧.	GR-૨૮	૧૨-૦૩-૨૦૧૮	રૂ.૮૯,૦૬૭/-
૨.	GR-૩૧	૧૫-૦૩-૨૦૧૮	રૂ. ૪૧,૨૩૯/-
૩.	GR-૩૨	૧૬-૦૩-૨૦૧૮	રૂ. ૫૮,૩૫૮/-
		કુલ	રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/-

આમ, ઉપરોક્ત બિલો મુજબની રકમ તહોમતદારે ફરીયાદીને ત્યાં જે તે સમયે બાકી રખાવેલ હતી અને વચન, વિશ્વાસ અને ભરોસો આપેલો કે, સદર રકમ હું તમોને થોડા સમયમાં ચૂકવી આપીશ. જેથી અમો ફરીયાદીએ તહોમતદારની વાત પર વિશ્વાસ અને ભરોસો રાખેલ હતો. જે હકીકતથી તહોમતદાર સારી રીતે માહિતગાર અને વાકેફ છે. ત્યાર બાદ થોડા સમય બાદ અમો ફરીયાદીએ તહોમતદાર પાસે અમારી કાયદેસરની લેણી રકમ રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/- અંકે રૂપિયા એક લાખ

અઠ્યાસી હજાર છસો ચોસઠ પુરાની ઉઘરાણી કરતા તહોમતદારો અમો ફરીયાદીને તેઓના બેન્ક ઓફ ઈન્ડીયા, હળવદશાખાના ખાતા નં.૨૦૯૨૨૦૧૧૦૦૦૦૧૬૯ માંથી નીચેની વિગતેના ચેકો તેઓની સહી કરી તથા વિગતો ભરીને આપેલ.

ક્રમ	ચેક નંબર	ચેકની તારીખ	ચેકની રકમ
૧.	૦૧૫૩૦૫	૨૨-૦૩-૨૦૧૮	રૂ.૮૯,૦૬૭/-
૨.	૦૧૫૩૮૮	૨૪-૦૩-૨૦૧૮	રૂ. ૪૧,૨૩૯/-
૩.	૦૧૫૪૧૧	૨૬-૦૩-૨૦૧૮	રૂ. ૫૮,૩૫૮/-
		કુલ	રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/-

આમ, ઉપરોક્ત વિગતેના ચેકો આપતા સમયે તહોમતદારે અમો ફરીયાદીને વચન, વિશ્વાસ અને ભરોસો આપેલ કે, સદરહું ચેકો તમો તામાર ખાતામાં જમા કરાવશો એટલે સદર ચેકો અચુક પાસ થઈ જશે અને ચેકો મુજબની રકમ તમોને ચોક્કસ વસુલ મળી જશે. જે હકીકતથી તહોમતદાર સારી રીતે માહિતગાર અને વાકેફ છે. ત્યારબાદ તહોમતદારના કથન, વચન અને વિશ્વાસ પર ભરોસો રાખી સદરહું ચેકો અમો ફરીયાદીએ અમારા એચ.ડી.એફ.સી. બેન્ક, હળવદશાખામાં આવેલ ખાતામાં તા.૦૧-૦૬-૨૦૧૮ના રોજ વસુલાત અર્થે જમા કરાવતા અને જે ચેકો તહોમતદારની સદરહું બેન્કમાં કલીયરીંગમાં જતા સદરહું ચેકો "ફંડઝ ઈનસફીસીયન્ટ"ના શેરા સાથે વગર વસુલાતે તા.૦૧-૦૬-૨૦૧૮ના રોજ પરત આવેલ અને જેની જાણ અમો ફરીયાદીને અમારી બેન્કે તેઓના તા.૦૧-૦૬-૨૦૧૮ના ચેક રીટર્ન મેમાથી સદરહું ચેકો તથા ચેક રીટર્ન મેમાઓ પરત મોકલતા થયેલ. તહોમતદાર તેઓના ખાતાની સ્થિતિ અંગે સારી રીતે જાણતા હોવા છતાં અમો ફરીયાદીને અમારી કાયદેસરની ચેકો મુજબની રકમ વસુલ મળી જાય તેવી કોઈ નાણાંકીય વ્યવસ્થા તહોમતદારો તેઓના ખાતામાં કરેલ નહી અને ઈરાદાપુર્વક રીતે સદરહું ચેકો પરત કરાવેલ હોય આમ કરીને

તહોમતદારે અમો ફરીયાદી સાથે દગો, છેતરપિંડી તથા વિશ્વાસઘાત આચરેલ છે તેમજ ધી નેગો.ઈન્સ્ટ.એક્ટની કલમ-૧૩૮ અન્વયે ગંભીર શિક્ષા, દંડ તથા વળતરને પાત્ર ફોજદારી ગુન્હો ઇરાદાપુર્વક આચરેલ છે. આમ, ઉપરોક્ત વિગતે તહોમતદારે આપેલ સદરહું ચેકો પરત આવતા અમો ફરીયાદીએ અમારા વકીલ મારફત તા.૧૮-૦૬-૨૦૧૮ના રોજ રજુ.એ.ડી. મારફત નોટીસ આપેલ. જે નોટીસ તહોમતદારે તા.૨૧-૦૬-૨૦૧૮ના રોજ "લેફ્ટ"ના શેરા સાથે વગર સ્વીકાર્યે પરત કરાવેલ. આમ તહોમતદારને નોટીસની જાણ હોવા છતાં તહોમતદારે અમોને નિયત સમયમાં અમારી કાયદેસરની ચેક મુજબની લેણી રકમ ચુકવી આપેલ ન હોય કે અમારી નોટીસનો કોઈ જવાબ આપેલ ન હોય જેથી તહોમતદાર વિરૂધ્ધ ધોરણસર થવા અમોએ હાલની ફરીયાદ આપ નામ.કોર્ટની સમક્ષ દાખલ કરેલ છે. અમો ફરીયાદીની બેન્ક આપ નામ.કોર્ટની હકુમતના વિસ્તારમાં આવેલ હોય જેથી આ ફરીયાદ ચલાવવા તથા તેનો ન્યાય નિર્ણય કરવા આપ નામ.કોર્ટને વિશાળ સત્તા અને હકુમત છે. સબબ નમ્ર અરજ કરવાની કે, ઉપરોક્ત તમામ હકીકતો નેક ધ્યાને લઈ તહોમતદાર વિરૂધ્ધ ધી નેગો.ઈન્સ્ટ. એક્ટની કલમ-૧૩૮ અન્વયે કામ ચલાવી તહોમતદારને સખતમાં સખત કેદની સજા ફરમાવવા મહે. કરશોજી તથા તહોમતદારને ચેકોની રકમથી બકણી રકમનો દંડ ફરમાવી અમો ફરીયાદીને અમારી કાયદેસરની ચેકો મુજબની લેણી રકમ રકમ રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/- અંકે રૂપિયા એક લાખ અઠીયાસી હજાર છસો ચોસઠ પુરા વ્યાજ સહિત વસુલ અપાવવા હુકમ કરવા મહે. કરશોજી તથા આ ફરીયાદનું ન્યાયીક ખર્ચ અમોને તહોમતદાર પાસેથી અલગથી અપાવવા મહે. કરશોજી.

૨. ફરીયાદ રજુ કરતાં ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા:૧૯૭૩ (કે જેને સરળતા ખાતર આ ઠરાવમા હવે પછી "સંહિતા" તરીકે

સંબોધવામાં આવ્યા છે) કલમ:૨૦૦ અન્વયે ફરીયાદીના સોગંદ ઉપરના વેરીફિકેશન ધ્યાને લઈ, સીઆરપીસી, ૧૯૭૩ કલમ:૨૦૪ અન્વયે આરોપી સામે નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ-૧૮૮૧, કલમ-૧૩૮ મુજબના ગુના સબબ સમન્સ કાઢવામાં આવેલ. જેની ધોરણસરની બજવણી થતાં આરોપી તેમના વિ.વકીલશ્રી મારફતે હાજર થયેલ. આરોપીને ફરીયાદ તથા સાઘનીક દસ્તાવેજોની નકલો વિના મુલ્યે આપવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદ ક્રિમિનલ પ્રોસીઝર કોડ ૧૯૭૩ની કલમ:૨૫૧ મુજબ આરોપીની આંક:૮થી પ્લી નોંધવામાં આવેલ. જે અન્વયે આરોપીએ ગુન્હો કબુલ કરવાનો ઈન્કાર કરેલ હોવાથી હાલના કેસની ઈન્સાફી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવેલ છે.

૩. ફરીયાદપક્ષનો પુરાવો પુરો થયા બાદ આરોપીને પોતાના વિરુદ્ધ રજુ કરવામાં આવેલ મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાઓનું ખંડન કરવા તક આપવી ન્યાયોચિત જણાયેલ હોવાથી, ક્રીમિનલ પ્રોસીજર કોડ, ૧૯૭૩ કલમ-૩૧૩ અન્વયે આરોપીનું વિશેષ નિવેદન નોંધવામાં આવેલ છે. આરોપીએ જણાવેલ છે કે સોગંદપર જુબાની આપવી છે, બચાવપક્ષે સાહેદ તપાસવા છે, અને મારે પુરાવો રજુ કરવો છે. તેમજ વિશેષમાં જણાવેલ છે કે, અમારે ફરીયાદીને કોઈ નાણા ચુકવવાના બાકી નથી. અમે તેમને કોઈ ચેક આપેલ નથી.

૪. ફરીયાદપક્ષ તથા બચાવપક્ષે આ સિવાય અન્ય કોઈ મૌખિક કે દસ્તાવેજી પુરાવા રજુ કરવામાં આવેલ નથી.

૫. પ્રસ્તુત ફોજદારી કાર્યવાહીમાં ફરીયાદી દ્વારા પોતાના કેસના સમર્થનમાં ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડ ૧૯૭૩ કલમ ૩૧૪(૧) અન્વયે મૌખિક દલીલ કરવામાં આવેલ છે. જે ધ્યાને લેવામાં આવેલ છે.

૬. અદાલત સમક્ષ આખરી ન્યાયીક નિર્ણય કરવા નીચે મુજબના મુદ્દાઓ ઉપસ્થિત થાય છે.

-:: મુદ્દા ::-

(૧) શું ફરીયાદપક્ષ નિ:શંકપણે પુરવાર કરે છે કે, વાદગ્રસ્ત ચેક તેમના કાયદેસરના દેવાની પુરેપુરી અથવા અંશત: ચુકવણી માટે આરોપી તરફથી આપવામાં આવેલ અને તે સમયમર્યાદામાં બેંકમાં રજુ કરતા "FUND INSUFFICIENT" હોવાના કારણસર પરત ફરેલ છે.?

(૨) શું ફરીયાદપક્ષ નિ:શંકપણે પુરવાર કરે છે કે, તેઓએ ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબ કાયદેસર સમયમર્યાદામાં આરોપીઓને નોટીસ આપવા છતાં, આરોપીએ ફરીયાદીશ્રીને વાદગ્રસ્ત ચેકની રકમ પરત ન કરી આરોપીએ ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ અન્વયે શિક્ષાપાત્ર ગુન્હાહિત કૃત્ય કરેલ છે ?

(૩) શું હુકમ ?

૭. ઉપરોક્ત મુદ્દાઓ અંગેના મારા નિર્ણયો નીચે મુજબ છે.

(૧) હકારમાં,

(૨) હકારમાં,

(૩) આખરી હુકમ અનુસાર.

:: નિર્ણયો માટેના કારણો ::**મુદા નં ૧ અને ૨ પરત્વે કારણો**

૮. મુદ્દા નં.૧ અને ૨ પરસ્પર એકબીજા સાથે સંકળાયેલ હોય, હકીકતોનું પુનરાવર્તન ટાળવાના હેતુસર અત્રે સંયુક્ત ચર્ચા કરવામાં આવેલ છે.

૯.૧ આ કામે આંક-૧વાળી ફરીયાદ મુજબ ફરીયાદીએ અત્રેની અદાલતમાં ફરીયાદ દાખલ કરેલ તે ફરીયાદના સમર્થનમાં ફરીયાદી મહેશભાઈ ગોવિંદભાઈ સર્વોપરીએ આંક-૧૧થી પુરાવાનું સોગંદનામું રજૂ કરેલ છે. જે હકીકત મુજબ ફરીયાદી ઉપરોક્ત જણાવેલ સરનામે રહીએ છીએ અને અમો હળવદમુકામે ખેતીવાડી ઉત્પન્ન બજાર સમિતિ, હળવદમુકામે સર્વોપરી ટ્રેડીંગના નામથી દુકાન નં.૫થી દુકાન ધરાવીએ છીએ અને ખેતીવાડીને લગતો માલસામન ખરીદ-વેચાણ કરવાના કમિશન એજન્ટનું લાયસન્સ નં.૭૬/૧૭-૧૮થી લાયસન્સ ધરાવીએ છીએ. તહોમતદાર ઉપરોક્ત સરનામે રહે છે અને તહોમતદારે હળવદ મુકામે એ.પી.એમ.સી.માં તેઓના ધંધાના વિકાસ અર્થે દુકાન ભાડે રાખેલ અને ગજલક્ષ્મી ટ્રેડર્સના નામથી એગ્રીકલ્ચરને લગતી વસ્તુઓ ખરીદ-વેચાણ કરવાનો ધંધો કરે છે અને અમો ફરીયાદીના ગ્રાહક થાય છે. જેથી તહોમતદાર અને અમો ફરીયાદી વચ્ચે વેપારીક વિશ્વાસજન્ય સંબંધો છે. તહોમતદારે અમો ફરીયાદીને ત્યાં ખાતું પડાવી ગઈ નીચેની વિગતે ચણાના માલની ખરીદી કરેલ.

ક્રમ	બિલ નંબર	બિલની તારીખ	રકમ
૧.	GR-૨૮	૧૨-૦૩-૨૦૧૮	રૂ. ૮૯,૦૬૭/-
૨.	GR-૩૧	૧૫-૦૩-૨૦૧૮	રૂ. ૪૧,૨૩૯/-

3. GR-૩૨ ૧૬-૦૩-૨૦૧૮ રૂ. ૫૮,૩૫૮/-

કુલ રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/-

આમ, ઉપરોક્ત બિલો મુજબની રકમ તહોમતદારે ફરીયાદીને ત્યાં જે તે સમયે બાકી રખાવેલ હતી અને વચન, વિશ્વાસ અને ભરોસો આપેલો કે, સદર રકમ હું તમોને થોડા સમયમાં ચૂકવી આપીશ. જેથી અમો ફરીયાદીએ તહોમતદારની વાત પર વિશ્વાસ અને ભરોસો રાખેલ હતો. જે હકીકતથી તહોમતદાર સારી રીતે માહિતગાર અને વાકેફ છે. ત્યાર બાદ થોડા સમય બાદ અમો ફરીયાદીએ તહોમતદાર પાસે અમારી કાયદેસરની લેણી રકમ રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/- અંકે રૂપિયા એક લાખ અઠ્યાસી હજાર છસો ચોસઠ પુરાની ઉઘરાણી કરતા તહોમતદારો અમો ફરીયાદીને તેઓના બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા, હળવદ શાખાના ખાતા નં.૨૦૯૨૨૦૧૧૦૦૦૦૧૬૯ માંથી નીચેની વિગતેના ચેકો તેઓની સહી કરી તથા વિગતો ભરીને આપેલ.

ક્રમ	ચેક નંબર	ચેકની તારીખ	ચેકની રકમ
------	----------	-------------	-----------

૧.	૦૧૫૩૦૫	૨૨-૦૩-૨૦૧૮	રૂ.૮૯,૦૬૭/-
----	--------	------------	-------------

૨.	૦૧૫૩૮૮	૨૪-૦૩-૨૦૧૮	રૂ. ૪૧,૨૩૯/-
----	--------	------------	--------------

૩.	૦૧૫૪૧૧	૨૬-૦૩-૨૦૧૮	રૂ. ૫૮,૩૫૮/-
----	--------	------------	--------------

કુલ રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/-

આમ, ઉપરોક્ત વિગતેના ચેકો આપતા સમયે તહોમતદારે અમો ફરીયાદીને વચન, વિશ્વાસ અને ભરોસો આપેલ કે, સદરહું ચેકો તમો તામાર ખાતામાં જમા કરાવશો એટલે સદર ચેકો અચુક પાસ થઈ જશે અને ચેકો મુજબની રકમ તમોને ચોક્કસ વસુલ મળી જશે. જે હકીકતથી તહોમતદાર સારી રીતે માહિતગાર અને વાકેફ છે. ત્યારબાદ તહોમતદારના કથન, વચન અને વિશ્વાસ પર ભરોસો રાખી સદરહું ચેકો અમો ફરીયાદીએ અમારા એચ.ડી.એફ.સી. બેન્ક, હળવદશાખામાં આપેલ ખાતામાં તા.૦૧-૦૬-૨૦૧૮ના રોજ

વસુલાત અર્થે જમા કરાવતા અને જે ચેકો તહોમતદારની સદરહું બેન્કમાં કલીયરીંગમાં જતા સદરહું ચેકો "ફંડઝ ઈનસફીસીયન્ટ"ના શેરા સાથે વગર વસુલાતે તા.૦૧-૦૬-૨૦૧૮ના રોજ પરત આવેલ અને જેની જાણ અમો ફરીયાદીને અમારી બેન્કે તેઓના તા.૦૧-૦૬-૨૦૧૮ના ચેક રીટર્ન મેમાથી સદરહું ચેકો તથા ચેક રીટર્ન મેમાઓ પરત મોકલતા થયેલ. તહોમતદાર તેઓના ખાતાની સ્થિતિ અંગે સારી રીતે જાણતા હોવા છતાં અમો ફરીયાદીને અમારી કાયદેસરની ચેકો મુજબની રકમ વસુલ મળી જાય તેવી કોઈ નાણાંકીય વ્યવસ્થા તહોમતદારો તેઓના ખાતામાં કરેલ નહી અને ઈરાદાપુર્વક રીતે સદરહું ચેકો પરત કરાવેલ હોય આમ કરીને તહોમતદારે અમો ફરીયાદી સાથે દગો, છેતરપિંડી તથા વિશ્વાસઘાત આચરેલ છે તેમજ ધી નેગો.ઈન્સ્ટ.એક્ટની કલમ-૧૩૮ અન્વયે ગંભીર શિક્ષા, દંડ તથા વળતર ને પાત્ર ફોજદારી ગુન્હો ઈરાદાપુર્વક આચરેલ છે. આમ, ઉપરોક્ત વિગતે તહોમતદારે આપેલ સદરહું ચેકો પરત આવતા અમો ફરીયાદીએ અમારા વકીલ મારફત તા.૧૮-૦૬-૨૦૧૮ના રોજ રજી.એ.ડી. મારફત નોટીસ આપેલ. જે નોટીસ તહોમતદારે તા.૨૧-૦૬-૨૦૧૮ ના રોજ "લેફ્ટ"ના શેરા સાથે વગર સ્વીકાર્યે પરત કરાવેલ. આમ તહોમતદારને નોટીસની જાણ હોવા છતાં તહોમતદારે અમોને નિયત સમયમાં અમારી કાયદેસરની ચેક મુજબની લેણી રકમ ચુકવી આપેલ ન હોય કે અમારી નોટીસનો કોઈ જવાબ આપેલ ન હોય જેથી તહોમતદાર વિરૂધ્ધ ધોરણસર થવા અમોએ હાલની ફરીયાદ આપ નામ.કોર્ટની સમક્ષ દાખલ કરેલ છે. અમો ફરીયાદીની બેન્ક આપ નામ.કોર્ટની હકુમતના વિસ્તારમાં આવેલ હોય જેથી આ ફરીયાદ ચલાવવા તથા તેનો ન્યાય નિર્ણય કરવા આપ નામ.કોર્ટને વિશાળ સત્તા અને હકુમત છે. સબબ નમ્ર અરજ કરવાની કે, ઉપરોક્ત તમામ હકીકતો

નેક ધ્યાને લઈ તહોમતદાર વિરૂદ્ધ ધી નેગો.ઈન્સ્ટ. એક્ટની કલમ-૧૩૮ અન્વયે કામ ચલાવી તહોમતદારને સખતમાં સખત કેદની સજા ફરમાવવા મહે. કરશોજી તથા તહોમતદારને ચેકોની રકમથી બકણી રકમનો દંડ ફરમાવી અમો ફરીયાદીને અમારી કાયદેસરની ચેકો મુજબની લેણી રકમ રકમ રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/- અંકે રૂપિયા એક લાખ અઠીયાસી હજાર છસો ચોસઠ પુરા વ્યાજ સહિત વસુલ અપાવવા હુકમ કરવા મહે. કરશોજી તથા આ ફરીયાદનું ન્યાયીક ખર્ચ અમોને તહોમતદાર પાસેથી અલગથી અપાવવા મહે. કરશોજી.

સદર ફરીયાદી સાહેદની બચાવપક્ષે કરવામાં આવેલ ઉલટતપાસમાં તેઓએ જણાવેલ છે કે, એ વાત ખરી નથી કે અમો સર્વોપરી ટ્રેડિંગ કંપનીના પ્રોપરાઈટર હોવાના પુરાવા આ કામે રજુ કરેલ નથી. એ વાત ખરી નથી કે અમોએ આ કામે રજુ કરેલ લાઈસન્સ ૨૦૧૭ ની સાલનું છે. સાહેદ જણાવે છે કે ૨૦૧૭, ૨૦૧૮નું છે. તે વાત ખરી નથી કે અમો આ કામે રજુ આંક-૧૩ થી આંક-૧૫ માર્ક-૩/૧ થી ૩/૩વાળા બીલ આ કામના આરોપીને આપેલ હોય તેવું જણાવેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે આક-૧૪ માર્ક-૩/૨ના બીલમા ગજલક્ષ્મી ટ્રેડર્સની આગળ આરોપીનું નામ લખેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે આ બીલોમા જણાવેલ વજનની વજનચીઠી અમોએ બનાવેલી. સવાલ : આવી કોઈ વજન ચીઠીમા મારી સહી હોય તેવો કોઈ પુરાવો છે તમારી પાસે જવાબ : તે ચીઠી લેબર આપતા હોય છે. તે વાત ખરી નથી કે અમો આ કામના આરોપીને ચણાનો માલ આપેલ હોય તેવું વાઉચર કે બીલ કે પુરાવા અમારી પાસે નથી. સવાલ : તમે મને ચણાનો માલ આપેલ તે ટકોનું

નંબર બીલોમા જણાવેલ નથી. જવાબ : એ.પી.એમ.સી.માં ઢગલામા માલ આપવામા આવે છે અને બહુ બધી ટકોમા આપવામા આવતા હોવાથી ટક નંબર લખવામા આવતા નથી. તે વાત ખરી છે કે અમોએ આરોપીને આપેલ નોટીસમા અમારી સહી નથી. તે વાતની મને ખબર નથી કે નોટીસમા આરોપીનુ સરનામુ પાલડી અમદાવાદનુ લખેલ છે અને નોટીસ કડી મહેસાણા મોકલેલ. તે વાત ખરી છે કે આરોપીએ ભાડે રાખેલ દુકાન હળવદ માર્કેટચાર્ડમા હતી. તે વાત ખરી છે કે અમો આ કામના આરોપીને હળવદ માર્કેટચાર્ડના સરનામે કોઈ નોટીસ મોકલેલ નહી. તે વાત ખરી છે કે આ કામે રજુ થયેલ ત્રણે ચેકો આરોપીએ અમને સામે બેસીને પુરી વીગત ભરી સહી કરી આપેલા. સવાલ : આ કામે રજુ થયેલ ચેકો આરોપીએ તમોને કઈ તારીખે આપલા. જવાબ : જે ચેકમા તારીખ છે તે જ તારીખે આપેલા. આ કામે રજુ થયેલા બીલ અમોએ ગજલક્ષ્મી ટ્રેડર્સને આપેલા. તે બીલો અમોએ કંપનીને આપેલા. તે વાત ખરી છે કે આ બીલો અમોએ ગજલક્ષ્મી ટ્રેડર્સ વતી આરોપીને આપેલા. તે વાત ખરી નથી કે બીલો આપતી વખતે અમો સહી લીધેલ નહી. તે વાત ખરી નથી કે આ કામના આરોપીની અટક દક્ષીણી હોવા અંગેના કોઈ પુરાવા અમારી પાસે નથી. તે વાતની મને ખબર નથી કે આ કામના આરોપી પાલડી અમદાવાદ રહેતા હોય કે કડી મહેસાણા રહેતા હોય તે અંગેના પુરાવા આ કામે રજુ કરેલ કે કેમ. અમોને આરોપીએ બાંહેધરી આપી હતી કે થોડા દીવસ ખમો પેસા મળી જશે જેથી અમો અઢી મહીના સુધી રાહ જોઈ પછી ચેક બેકમા આપેલા.

આરોપીએ આવી બાંહેઠરી અમોને રુબરુ આપેલી. આરોપીએ મને ચેક આપેલા તે દીવસે બાંહેઠરી આપેલી. તે દીવસે આરોપીએ અમોને કોઈ ચોકસસ તારીખની બાંહેઠરી આપેલ નહી. સાહેદ જણાવે છે કે તેઓએ થોડા દીવસ રહેવાની બાંહેઠરી આપેલ હતી તેથી અમોએ થોડા દીવસ રાહ જોઈ અમોએ અમારી રીતે ચેક જમા કરાવેલ. તે વાત ખરી છે કે ચેક જમા કરાવ્યા પહેલા અમોએ આરોપીને કોઈ નોટીસ આપેલ નહી. તે વાત ખરી નથી કે આરોપી અશોકભાઈ ગાડાલાલની ઓફીસમા બેસતા હોય અશોકભાઈએ આરોપીની ચેક બુક લઈ જઈ તેમાથી ચેક આપેલા. તે વાત ખરી નથી કે અમો આરોપીને કોઈ માલ આપેલ ન હોવા છતા અશોકભાઈ પાસેથી ચેક લઈ ચેકોનો દુર ઉપયોગ કરી આરોપી સામે ખોટી ફરીયાદ કરેલી.

૯.૨. ત્યારબાદ બચાવપક્ષે આંક-૨૯થી આરોપી નવીનચંદ રાચચંદ દક્ષિણીનાઓનું સરતપાસનું સોગંદનામું રજુ કરેલ છે. જેમાં તેઓએ ફરીયાદપક્ષની હકીકતને નકારી કાઢેલ છે અને તેઓની ફરીયાદપક્ષે કરવામાં આવેલ ઉલટતપાસમાં જણાવેલ છે કે, તે વાત ખરી છે કે અમો હળવદ માર્કેટીંગચાર્ડમાં ગજલક્ષ્મી ટ્રેડીંગના નામથી વેપાર કરતા હતા. તે વાત ખરી છે કે આ વેપાર દુકાન નં. ૩૩મા કરતા હતા. તે વાત ખરી છે કે દુકાન નં. ૩૩મા અમો ગ્રાઉન્ડ ફ્લોરમા બેસતા અને અશોકભાઈ ઉપરના માળ પર બેસતા. તે વાત ખરી છે કે અશોકભાઈ અંશ એન્ટરપ્રાઇઝથી વેપાર કરતા હતા. તે વાત ખરી છે કે મે આ દુકાન અશોકભાઈ પાસેથી ભાડે રાખેલી. તે વાત ખરી છે કે

એમા ભાડા કરાર થયેલ છે. તે વાત ખરી છે કે ભાડા કરાર આ કામે રજુ કરેલ નહી. સાહેદ જણાવે છે કે ભાડા કરાર ૧૮/૨/૧૮ સુધીનો હતો. મને માર્ક-૩૦(૩),(પાના નં.૧૦૮)ની ફરીયાદ બતાવવામા આવે છે જે રજુ.આંક-૩૪. જે જોઈને કહુ છુ આ ફરીયાદ અમોએ અશોકભાઈની સામે કરેલ છે. તે વાત ખરી છે કે પેરા ચાર મા લખેલ છે કે માર્ચ ૨૦૧૮ના અરસામા કેટલાક કારણોસર અમારે વેપારીઓની ચુકવવા થતા નાણા બાબતે વીલંબ થવાથી કેટલાક વેપારીઓ અમારાથી નારાજ થયેલ હતા તે વાત ખરી છે કે તે ફરીયાદમા અમો જણાવેલ કે અશોકભાઈ તા.૧૩/૭/૧૮ના રોજ અમારા ઘરે આવેલા. તે વાત ખરી છે કે મારી ફરીયાદમા આવુ લખાવેલ કે મારી ગાડી લઈ ગયા અને ગાડીમા મુકેલ બીલ બુક ચેકબુક અને અન્ય સાહીત્ય ગાડીમા હતુ તે લઈ ગયેલા. તે વાત ખરી છે કે ફરીયાદના પારા સાતમા આવુ લખેલ છે કે અમો ફરીયાદીએ અશોકભાઈને બે ત્રણ ટીવસ બાદ ફોન પર સંપર્ક કરતા તેઓએ જણાવેલ કે અહી હળવદ માર્કેટીંગચાર્ડમા વેપારી વીગેરેના અધહત દબાણના કારણે હુ બહાર જઈ શકતો નથી. તે વાત ખરી છે કે પારા છ મા મે અશોકભાઈને ફોન કરતા અશોકભાઈ એ બે ત્રણ ટીવસમા ગાડી સાથે બધી વસ્તુ મોકલી આપવાની વાત કરેલ. તે વાત ખરી છે કે મારી ફરીયાદ પ્રમાણે અશોકભાઈ મારી ગાડી તા.૧૩/૪/૧૮ના રોજ લઈ ગયેલા જેની ફરીયાદ પાલડી પો.સ્ટેમા તા.૧૦/૩/૧૮ના રોજ કરેલી. તે વાત ખરી છે કે આ ફરીયાદ પહેલા અશોકભાઈ સામે અન્ય કોઈ ફરીયાદ પાલડી પો.સ્ટે.માં કે હળવદ

પો.સ્ટે.મા કરેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે સદર ફરીયાદ નામદાર કોર્ટનો સમન્સ બજયા પછી કરેલી. તે વાત ખરી છે કે અશોકભાઈએ ચેકના આધારે ફરીયાદ કરેલ તે નામદાર કોર્ટના સમન્સથી જાણ થયેલ. તે વાત ખરી છે કે મારી આંક-૩૪ વાળી આ ફરીયાદમા પેરા-૯ માં ૧૩/૯/૧૯વાળી હકીકત બાબતે સાત આઠ વેપારી હતા તેવું જણાવેલ પરતુ કોઈના નામ જણાવેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે તે ફરીયાદમા જણાવેલ ૧૩/૯/૧૯વાળો બનાવ આ હાલની ફરીયાદ થયાના એક વર્ષ પછી બનેલ હોવાનું જણાવેલ. મને માર્ક-૩૦(૪) (પાનાનં.૧૧૩) વાળી ફરીયાદ બતાવવામા આવે છે જે રજુ આંક-૩૫ છે. જે જોઈને કહુ છું કે તેમા કોઈ ફરીયાદીના નામ નથી. તે વાત ખરી છે કે અમારા દ્વારા ઉપરોક્ત બે ફરીયાદ બાબતે કોઈ એફ.આઈ.આર થયેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે હાલની ફરીયાદ ના સમન્સ અમોને બજયા પછી હાઈકોર્ટમા ક્વોસીંગ માટે ગયેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે આ કામે અમો વકીલ રોકેલા નથી અને જાતે કેશ ચલાવેલ અને ફરીયાદીની ઉલટતપાસ તા.૨૫/૩/૨૨ના રોજ કરેલી. તે વાત ખરી છે કે આ કામે અમારા સોગંધનામા સાથે એફ.એસ.એલના જે દસ્તાવેજ રજુ કરેલ તે એફ.એસ.એલ જાચ કોઈ પણ કોર્ટના હુકમના આધારે કરાવેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે હાલનો ચેક સાઈન ડીફરના કારણે રીટન થયેલ હોય તેવું બનેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે આંક-૨૯ સોગંધનામાના પારા જમા મારુ સરનામું બતાવેલ છે. તે વાત ખરી નથી કે અમો ફરીયાદી પાસેથી આંક-૧૩થી આંક-૧૫ના બીલથી જે માલ ખરીદેલ તેના પેટે ચેક આપેલ. તે વાત

ખરી નથી કે ફરીયાદીના ચેકના નાણા આપવા ન પડે તે માટે ફરીયાદ પછી ખોટી હકીકતો ઉભી કરેલ છે. તે વાત ખરી નથી કે સોગંધ ઉપર ખોટી જુલાની આપુ છું.

૧૦. આ કામના આરોપી વિરુદ્ધ ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ ૧૮૮૧ની કલમ-૧૩૮ના ગુનાનો આરોપ હોય સદર કાનુની જોગવાઈ ધ્યાને લેવી જરૂરી બને છે.

(૧) કોઈ કાયદેસરના દેવા કે અન્ય જવાબદારી અદા કરવા માટે ચેક આપવામા આવેલો હોવો જોઈએ.

(૨) ચેક લખનાર વ્યક્તિના ખાતામાં અપુરતા નાણાં ભંડોળના અભાવે ચેકનો અનાદર થયેલ હોવો જોઈએ.

(૩) ચેક લખ્યા તારીખથી છ માસની સમય મર્યાદામાં કલીયર થવા માટે બેંકમાં રજુ થયેલ હોવો જોઈએ.

(૪) ચેકનો અનાદર થયા બાદ બેંક તરફથી માહિતી મળ્યાના ૧૫ દિવસની અંદર (નવા સુધારા બાદ ૩૦ દિવસની અંદર) ચેક લખનારને લેખિત ડિમાન્ડ નોટીસ આપી જવાબદારી ને ચેકમાની રરમની માંગણી કરેલી હોવી જોઈએ.

(૫) નોટીસ મળ્યાના ૧૫ દિવસમાં આરોપી ચેકની રકમ ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ ગયેલ હોવો જોઈએ. જવાબદારી

(૬) દેવુ કે જવાબદારી કાયદેસર રીતે અમલ કરાવી શકાય તેવી હોવી જોઈએ.

ઉપરોક્ત તમામ તત્વો સાબિત કરવામાં ફરીયાદપક્ષ સફળ

થાય તો જ ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૮૧ની કલમ-૧૩૮ અન્વયે આરોપીને દોષિત ઠરાવી શકાય.

૧૧. ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ ૧૯૮૧ની કલમ ૧૧૮ના પ્રબંધો ધ્યાને લઈએ તો:

"વટાઉખત વિશે માની લેવાની બાબત છે એટલે કે જો વિરૂદ્ધનું સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી દરેક વટાઉખત અવેજ માટે કરી આપ્યું હતું અથવા લખી આપ્યું હતું કે સ્વીકારવામા આવ્યું હતું તથા તેના ઉપર તારીખ હોય તેવા દરેક વટાઉખત તે તારીખે કરી આપ્યા અથવા લખી આપ્યું હતું તે અંગે કોર્ટ અનુમાન કરી શકશે તથા સ્વીકારોયેલું વટાઉખતની દેરક તબદીલી તે ખત પાકવાની તારીખ પહેલા થઈ હતી."

૧૧.૧. ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ ૧૯૮૧ની કલમ ૧૧૮ના પ્રબંધો ધ્યાને લઈએ તો:-

" વિરૂદ્ધની હકીકત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી એવું માનવામાં આવશે કે તે ચેક ધારણ કરનારે તે ચેક કલમ-૧૩૮ના દર્શાવ્યા મુજબ કોઈ દેવાના અથવા અન્ય જવાબદારીના પુરેપુરા અથવા તેના કોઈ ભાગમાંથી બોજ મુક્ત થવાના બદલામાં એ ચેક મેળવ્યો હશે."

૧૨. ફોજદારી ન્યાયપ્રણાલિના મુળભુત અને પાયાના સિદ્ધાંતો

મુજબ આરોપી સામે આક્ષેપવામા આવેલ તહોમત શંકારહિત રીતે પુરવાર કરવાનો ભાર ફરીયાદ પક્ષે રહેલો છે. જો ફરીયાદ પક્ષના કેસમાં શંકા ઉપસ્થિત થાય તો શંકાનો લાભ આરોપીની તરફેણમાં રહે છે. ફરીયાદપક્ષે રજુ થયેલ પુરાવાઓનુ ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮, ૧૪૨નાં ગુનાના આવશ્યક તત્વો તથા ફરીયાદ હકીકતના સંદર્ભે મુલ્યાંકન કરવાનુ રહે છે. આ કામ સૌપ્રથમ સદર કેસ બાબતે ધી નેગો. એક્ટની કલમ-૧૩૮ અન્વયેનો ગુનો સ્થાપિત કરવા માટે મહત્વના જે તત્વો છે તે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે તો કાયદેસરના લેણાં પેટે ચેક આપેલ હોય, તે ચેક સમયમર્યાદામાં બેંકમાં રજુ કરવામાં આવેલ હોવો જોઈએ, સદર ચેક આરોપીની બેંકમાથી વગર સ્વીકારાયે પરત આવેલ હોવો જોઈએ, જેની જાણ ફરીયાદીને થયા બાદ ફરીયાદીએ આરોપીને દિન-૩૦માં સદર ચેકના અસ્વીકાર બાબતેની નોટીસ આપવી જોઈએ અને તેમાં ચેકની રકમનો ઉલ્લેખ કરેલો હોવો જોઈએ અને નોટીસ મળ્યા બાદ દિન-૧૫માં આરોપી જો ચેકની રકમ ફરીયાદીને ચુકવી ન આપે તો ધી નેગો.કલમ-૧૩૮ અન્વયેના ગુનાના તત્વો પરીપુર્ણ થતા હોય ત્યારબાદ જ ફરીયાદ કરવા માટેનુ કારણ ઉપસ્થિત થાય છે. વધુમાં નામ. સુપ્રિમકોર્ટે મુસરફ હુસન ખાન વિ. ભગીરત એન્જીનીયરીંગ લી. અને બીજાઓના એ.આઈ.આર.૨૦૦૬ એસ.સી.૧૨૮૮ના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત કરેલ છે કે, The Hon'ble Supreme Court of India has held that for securing conviction under Negotiable

Instrument Act,1881 the fact which are required to be proved are (a) that the cheque was drawn for payment of an amount of money for discharge of a debt/ liability and the cheque was dishonoured (b) that the cheque was presented within prescribed period (c) that the payment made a demand for payment of the money by giving a notice in writing to the drawer within the stipulated period and (d) that the drawer failed to make the payment within fifteen days of the receipt of the notice.

૧૩. આમ, નેગો. ઈન્સ્ટ્રુ. એકટના કાયદાની જોગવાઈઓ ધ્યાને લેતાં તથા નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના ઉપરોક્ત ચુકાદામા પ્રસ્થાપિત કરેલ સિદ્ધાંતો ધ્યાન લેતા આ કામ ફરીયાદપક્ષે આરોપી સામેનું તહોમત પુરવાર કરવા માટે જે મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવા રજુ રાખેલ છે તેનું ઝીણવટપુર્વક મુલ્યાંકન કરી હાથ પરના કેસનો ન્યાયિક નિર્ણય કરવાનો રહે જેમાં સૌપ્રથમ ફરીયાદપક્ષે ફરીયાદીની આંક-૧૧ની સરતપાસનું સોગંદનામું રજુ રાખેલ છે જેમાં આંક-૧ની ફરીયાદની હકીકતોને સમર્થનકારી પુરાવો રજુ રાખેલ છે તેમજ ફરીયાદમા જણાવેલ દસ્તાવેજી પુરાવાઓ આ કામ રજુ રાખેલા છે જે ધ્યાન લેતા ધી નેગો. ઈન્સ્ટ્રુ. કલમ- ૧૩૮, ૧૪૨ મુજબની ફરીયાદ અનુસાર આપેલ હોવાનું જણાય આવે છે. કાયદાનો પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંત પ્રીપોન્ડરન્સ ઓફ પ્રોબેબીલીટી અનુસાર

આરોપીએ નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ.એક્ટની કલમ-૧૧૮ અને કલમ-૧૩૯ અનુમાનોનું ખંડન થાય તેવી શક્ય હકીકતો રેકર્ડ ઉપર લાવવી જોઈએ. જે જોગવાઈઓ નીચે મુજબ છે :-

118 presumptions as to Negotiable Instruments. untill the contrary is proved, the following presumptions shall be made (a) of consideration that every negotiable instrument was made or drawn for consideration and that every such instrument when it has been accepted, and endorsed, negotiated or transferred, was accepted, endorsed, negotiated or transferred of consideration (b) as to date. that every negotiable instrument bearing a date was made or drawn on such date. (C) as to time of acceptance. that every accepted bill of exchange was accepted within a reasonable time after its time and before its maturity(d) as to time of transfer. that every transfer of a negotiable instrument was made before its maturity (e) as to order of endorsement. that the endorsement appearing upon a negotiable instrument were made in the order in which they appear thereon (f) as to stamp. that a lost promissory note, bill of exchange or cheque was duly stamped (g) that holder is a holder in due course. that the holder of a negotiable instrument is a holder in due

course. provided that where the instrument has been obtained from it's lawful owner, or from any person in lawful custody thereof, by means of an offense or fraud, or has been obtained from the maker or acceptor there of by means of an offense or fraud, or for lawful consideration, the burden of proving that the holder is a holder in due course lies upon him. 139 presumption in favor of holder it shall be presumed unless the contrary is proved that the holder of a cheque received of the nature referred into in section 138 for the discharge, in whole or in part of any debt or other liability.

વધુમાં, નામદાર સુપ્રિમકોર્ટે ૨૦૦૮ જી.એલ.એચ.૩૬૨ સુપ્રિમકોર્ટ કે.પ્રકાશન વિ.પી.કે.સુરેન્દ્રનના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત કરેલ છે કે નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ.એક્ટ કલમ-૧૩૮ અને ૧૩૯ અન્વયે જ્યારે ચેકનો અનાદર થાય ત્યારે આવો ચેક કાયદેસરની જવાબદારી પુર્ણ કરવા માટે આપવામાં આવેલો હોય તેવું અનુમાન કરવાનું રહે છે જે કાયદા મુજબનું અનુમાન રહેલ છે. ત્યારે આરોપીપક્ષે આવા અનુમાનનું ખંડન ઠકરતો પુરાવો આપવાનો રહે છે માત્ર ખુલાસો કરવો તે પર્યાપ્ત નથી પરંતુ આવા ખુલાસાને સમર્થન મળી રહે તેવો પુરાવો રજુ રાખવો જરૂરી છે. આમ, નામ.સુપ્રિમ કોર્ટના ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં પ્રસ્થાપિત કરેલ સિદ્ધાંતો

ધ્યાને લેતા ફરીયાદપક્ષ આરોપી સામેનો ગુનો વ્યાજબી શંકાથી પર સાબીત કરવા માટે નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ.એક્ટની કલમ-૧૧૮ તથા કલમ-૧૩૯ મુજબનું અનુમાન ફરીયાદીની તરફેણમાં કોર્ટ કરે તે માટે તે મુજબનો પુરાવો કોર્ટ રૂબરૂ આપવો પડે. જે અનુસંધાને ફરીયાદપક્ષ કોર્ટ રૂબરૂ આપેલ પુરાવો ધ્યાને લઈએ જે વંચાણે લેવામાં આવે તો આ કામના આરોપીએ પોતાના રીબર્ટલ એવીડન્સમાં ફરીયાદીની ઉલટતપાસ દરમ્યાન કોર્ટરૂબરૂ એવી હકીકત ફરીયાદીની ઉલટતપાસમાં રજુ રાખેલ છે. જેમાં ફરીયાદી એ સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું છે કે, એ વાત ખરી નથી કે અમો સર્વોપરી ટ્રેડીંગ કંપનીના પ્રોપરાઈટર હોવાના પુરાવા આ કામે રજુ કરેલ નથી. એ વાત ખરી નથી કે અમોએ આ કામે રજુ કરેલ લાઈસન્સ ૨૦૧૭ની સાલનું છે. સાહેદ જણાવે છે કે ૨૦૧૭, ૨૦૧૮નું છે. તે વાત ખરી નથી કે અમો આ કામે રજુ આંક-૧૩ થી આંક-૧૫ માર્ક-૩/૧ થી ૩/૩વાળા બીલ આ કામના આરોપીને આપેલ હોય તેવું જણાવેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે આંક-૧૪ માર્ક-૩/૨ના બીલમા ગજલક્ષ્મી ટ્રેડર્સની આગળ આરોપીનું નામ લખેલ નથી. તે વાત ખરી છે કે આ બીલોમા જણાવેલ વજનની વજનચીઠી અમોએ બનાવેલી. સવાલ : આવી કોઈ વજન ચીઠીમા મારી સહી હોય તેવો કોઈ પુરાવો છે તમારી પાસે જવાબ : તે ચીઠી લેબર આપતા હોય છે. તે વાત ખરી નથી કે અમો આ કામના આરોપીને ચણાનો માલ આપેલ હોય તેવું વાઉચર કે બીલ કે પુરાવા અમારી પાસે નથી. સવાલ : તમે મને ચણાનો માલ આપેલ તે ટ્રકોનું નંબર બીલોમા જણાવેલ નથી. જવાબ : એ.પી.એમ.સી.મા ઢગલામા

માલ આપવામા આવે છે અને બહુ બધી ટુકોમા આપવામા આવતા હોવાથી ટુક નંબર લખવામા આવતા નથી. તે વાત ખરી છે કે અમોએ આરોપીને આપેલ નોટીસમા અમારી સહી નથી. તે વાતની મને ખબર નથી કે નોટીસમા આરોપીનુ સરનામુ પાલડી અમદાવાદનુ લખેલ છે અને નોટીસ કડી મહેસાણા મોકલેલ. તે વાત ખરી છે કે આરોપીએ ભાડે રાખેલ દુકાન હળવદ માર્કેટચાર્ડમા હતી. તે વાત ખરી છે કે અમો આ કામના આરોપીને હળવદ માર્કેટચાર્ડના સરનામે કોઈ નોટીસ મોકલેલ નહી. તે વાત ખરી છે કે આ કામે રજુ થયેલ ત્રણે ચેકો આરોપીએ અમને સામે બેસીને પુરી વીગત ભરી સહી કરી આપેલા. સવાલ : આ કામે રજુ થયેલ ચેકો આરોપીએ તમોને કઈ તારીખે આપલા. જવાબ : જે ચેકમા તારીખ છે તે જ તારીખે આપેલા. આ કામે રજુ થયેલા બીલ અમોએ ગજલક્ષ્મી ટ્રેડર્સને આપેલા. તે બીલો અમોએ કંપનીને આપેલા. તે વાત ખરી છે કે આ બીલો અમોએ ગજલક્ષ્મી ટ્રેડર્સ વતી આરોપીને આપેલા. તે વાત ખરી નથી કે બીલો આપતી વખતે અમો સહી લીધેલ નહી. તે વાત ખરી નથી કે આ કામના આરોપીની અટક દક્ષીણી હોવા અંગેના કોઈ પુરાવા અમારી પાસે નથી. તે વાતની મને ખબર નથી કે આ કામના આરોપી પાલડી અમદાવાદ રહેતા હોય કે કડી મહેસાણા રહેતા હોય તે અંગેના પુરાવા આ કામે રજુ કરેલ કે કેમ. અમોને આરોપીએ બાયેધરી આપી હતી કે થોડા દીવસ ખમો પેસા મળી જશે જેથી અમો અઢી મહીના સુધી રાહ જોઈ પછી ચેક

બેકમા આપેલા. આરોપીએ આવી બાંહેધરી અમોને રુબરુ આપેલી. આરોપીએ મને ચેક આપેલા તે દીવસે બાંહેધરી આપેલી. તે દીવસે આરોપીએ અમોને કોઈ ચોક્કસ તારીખની બાંહેધરી આપેલ નહી. સાહેદ જણાવે છે કે તેઓએ થોડા દીવસ રહેવાની બાંહેધરી આપેલ હતી તેથી અમોએ થોડા દીવસ રાહ જોઈ અમોએ અમારી રીતે ચેક જમા કરાવેલ. તે વાત ખરી છે કે ચેક જમા કરાવ્યા પહેલા અમોએ આરોપીને કોઈ નોટીસ આપેલ નહી. તે વાત ખરી નથી કે આરોપી અશોકભાઈ ગાડાલાની ઓફીસમા બેસતા હોય અશોકભાઈએ આરોપીની ચેક બુક લઈ જઈ તેમાથી ચેક આપેલા. તે વાત ખરી નથી કે અમો આરોપીને કોઈ માલ આપેલ ન હોવા છતા અશોકભાઈ પાસેથી ચેક લઈ ચેકોનો દુર ઉપયોગ કરી આરોપી સામે ખોટી ફરીયાદ કરેલી.

આમ, સમગ્રપણે રેકર્ડ પર રજુ થયેલ મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાને ધ્યાને લેવામાં આવે તો ફરિયાદીની તરફેણમાં રહેલ પ્રીઝમ્પશન રીબર્ટ કરવાનું બર્ડન આરોપીપક્ષ ઉપર હોય ત્યારે આરોપીએ એ બતાવવાની ફરજ છે કે ફરિયાદપક્ષના પુરાવાથી કે પોતાના તરફે મૌખિક દસ્તાવેજી પુરાવા રજુ રાખી તેણે કાયદાથી તેના ઉપર નાખવામાં આવેલ બર્ડન રીબર્ટ કરેલ છે અને પછી ફરિયાદપક્ષે બતાવવું જોઈએ કે તેઓનો આવો અને આટલો પુરાવો

છે જેથી આરોપી ઉપરનું બર્ડન રીબર્ટ થયેલ નથી. ફરિયાદીની તરફેણમાં કાયદાકીય અનુમાન હોય ત્યારે તેને રીબર્ટ કરવાનો બોજો આરોપી ઉપર જાય છે અને આરોપીએ પોતાની નિર્દોષતા સાબિત કરવાની છે જે બાબતે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ઈન્ડિયન બેન્ક એસોસિએશન વિરૂદ્ધ યુનીયન ઓફ ઈન્ડિયા ડીસાઈડેડ ઓન ૨૧/૦૪/૨૦૧૪ રીપોર્ટેડ ઈન એ.આઈ.આર. ૨૦૧૪ એસ.સી. રપરટનો ચુકાદો વંચાણે લેવામાં આવે તો તેમાં સ્પષ્ટ સિદ્ધાંત પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવેલ છે કે જ્યારે નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ તળેની ફરીયાદ દાખલ થાય ત્યારે ફરિયાદીની અને સાહેદોની જુબાની સોગંધનામાં ઉપર રજુ થાય અને પરત ફરેલા ચેક અને બેન્કના પુરાવા રજુ થાય ત્યારે ફરિયાદીનો કેસ પ્રસ્થાપિત થયેલો ગણવો જોઈશે અને તેને નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ ૧૩૯ના અનુમાનો લાગુ પાડવામાં આવશે. જેથી ફરિયાદપક્ષે જે જે મૌખિક તથા લેખિત પુરાવા રજુ થયેલ છે તેને પડકારેલ નથી નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટના દેવાયત કાનાભાઈ ડેર આહિર વિરૂદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય ૨૦૧૩(૨) જી.એલ.આર.૧૨૭૧નો ચુકાદોવંચાણે લેવામાં આવે તો તેમાં નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટે ડીવીઝન બેન્ચમાં આપેલ ચુકાદામાં સ્પષ્ટ કરેલ છે કે આરોપીના વકીલશ્રી તરફથી સાહેદોની ઉલટતપાસમાં પુછેલ હકીકતનો સાહેદે ઈન્કાર કરેલ હોવા છતા બચાવપક્ષના આરોપી ઘટના સમયે હાજરી સ્વીકારેલ છે જે બાબત નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટે માન્ય રાખેલ છે. બચાવપક્ષે રેકર્ડ પર પોતાના બચાવમાં જે હકીકતો જણાવેલ છે તે

અંગેના કોઈ મૌખિક કે દસ્તાવેજી પુરાવાઓ રેકર્ડ પર રજુ રાખેલ નથી જે જોતા આ કેસમાં કોઈ પ્રોબેબલ ડીફેન્સ રેકર્ડ પર નથી જેથી ફરિયાદી પાસે આરોપીના ખાતાનો ચેક પુરાવા તરીકે ઉપલબ્ધ છે હાલના ફરિયાદી ચેકના કાયદેસરના ધારક છે અને કોર્ટ નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ ૧૩૯ મુજબ ચેકના ધારકની તરફેણમાં અનુમાન કરી શકે તેમ છે. વધુમાં, ચેકના ધારકે નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮એ મુજબ ચેક લખ્યા તારીખથી નિયત સમયમાં ચેક બેન્કમાં રજુ કરવો તથા કલમ-૧૩૮બી મુજબ ચેક રીટર્ન થયાના ૩૦ દીવસમાં ચેકના ધારણ કરનારે લેખિત નોટીસ આપી રકમની માંગણી કર્યાની તથા કલમ ૧૩૮સી મુજબ ચેક લખનાર નોટીસ મળ્યાના ૧૫ દીવસમાં નોટીસમાં માંગ્યા મુજબની રકમ ચુકવણીમાં નિષ્ફળ ગયેલ છે. હવે કલમ-૧૩૮એ મુજબ ચેક લખ્યાની તારીખથી નિયત સમયમાં ચેક બેન્કમાં રજુ કરવો જોઈએ તે અંગે વિચાર કરવામાં આવે તો ફરીયાદપક્ષે જે ચેક રજુ કરેલ છે, જે રીટર્ન મેમો રજુ કરેલ છે જે ચેકમાં લખેલ તારીખથી નિયત સમય મર્યાદામાં ચેક બેન્કમાં રજુ થયેલ છે જે ઇન્ડ ઈન્સફીસીયન્ટના શેરા સાથે પરત ફરેલ છે અને આરોપી તરફે નોટીસનો જવાબ રજુ કરેલ નથી. પરંતુ તે અંગે રીબર્ટલ મૌખિક કે દસ્તાવેજી પુરાવો રજુ કરેલ નથી. આમ, નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮એની જરૂરીયાતોનું પાલન થયેલ હોવાનું માનવામાં આવે છે. આ કામે ફરીયાદીએ આપેલ નોટીસ તથા આ નોટીસ મોકલ્યાની પહોંચ રજુ કરેલ છે, જે

રહેણાંકના સ્થાને બજી ગયેલ છે જેથી નોટીસ બજવણીના સિધ્ધાંત મુજબ નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ડી. વિનોદ શીવપ્પા વિરૂધ્ધ નંદા બેલીઅપ્પા રીપોર્ટેડ ઈન એ.આઈ.આર ૨૦૦૬ એસ.સી.૨૧૭૦ના ચુકાદાઓ વંચાણે લેવામાં આવે તો નોટીસ મોકલવી મહત્વની છે અને નોટીસ આરોપીના એડ્રેસ ઉપર મોકલાવી છે. નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટે દિનેશભાઈ મણીલાલ રાવલ વિરૂધ્ધ મનસુખભાઈ મણીલાલ પટેલ રીપોર્ટેડ ઈન ૨૦૧૨ જી.એલ.એચ. ઈ.એલ.એચ.સી.૨૨૬૪૮૦ના ચુકાદામાં ત્યાં સુધી જણાવેલ છે કે નોટીસ ન મળી હોય તો સમન્સ બજયાના ૧૫ દીવસમાં ચેકની રકમનું ચુકવણું અદાલતમાં કરી આપવાનું રહે છે તેમ છતાં આરોપીએ કોઈ રકમની ચુકવણી કરેલ હોય તેવો કોઈ પુરાવો રજુ કરેલ નથી. આ કામે બચાવપક્ષે લેવામાં આવેલ તકરાર અંગે કોઈ મૌખિક કે દસ્તાવેજી પુરાવો રજુ કરેલ નથી જ્યારે બચાવપક્ષે આ અંગેના કોઈ મૌખિક કે લેખિત આધાર પુરાવા આ રજુ કરી ખંડનાત્મક પુરાવો રજુ રાખી કોઈ રીબર્ટલ પુરાવો રજુ કરેલ નથી. આમ, રેકર્ડ ઉપર રજુ થયેલા આંક-૧૧ના મૌખિક પુરાવાથી પણ તે હકીકત પુરવાર થાય છે કે હાલનો નાણાંકીય વ્યવહાર આ કામના આરોપી સાથે થયેલ છે. આ કામે બચાવપક્ષે ઉપસ્થિત કરેલ તકરાર મુજબ ચેકવાળી રકમ આરોપી દ્વારા ફરીયાદીને ચુકવી આપવામાં આવેલ હોય, તો બચાવપક્ષના ઉપર આ હકીકત પુરવાર કરવાનો રહેલ બોજો બચાવપક્ષે મૌખિક કે દસ્તાવેજી પુરાવાઓ રજુ રાખી પુરવાર કરેલ નથી. આમ, સમગ્રપણે ચેકની રકમ લેણી બાકી પડતી

હોવાનું ઉપરોક્ત દર્શાવેલ મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓથી ફરીયાદપક્ષે પુરવાર કરેલ છે. ત્યારે નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૪૨(એ) અન્વયે હાલના ફરીયાદી ફરીયાદ દાખલ કરવા માટે યથાનુક્રમે ચેક ધારણ કરનાર વ્યક્તિ છે તેમજ હાલની ફરીયાદ દાખલ કરતાં પહેલાં આરોપીને દિન-૩૦માં નોટીસ આપવામાં આવેલ છે અને ચેકની રકમ દિન-૧૫માં ફરીયાદીને ચુકવી આપેલ નથી અને હાલની ફરીયાદ કરવાનું કારણ ઉત્પન્ન થયેલ ત્યારબાદ સોળમા દિવસ પછી એક માસની અંદર દાખલ કરવામાં આવેલ છે જે જોતાં કલમ-૧૪૨(બી) મુજબ સમયમર્યાદામાં દાખલ કરવામાં આવેલ છે જેથી બચાવપક્ષની તકરાર સાબીત થયેલ નથી. કાયદામાં સ્પષ્ટ જોગવાઈ છે કે બુદ્ધીગમ્ય પુરાવા સિવાય માત્ર બેરવર્ડીંગ્સના આધારે કોઈ બચાવ માન્ય રહી શકે નહીં. નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ હેઠળ આરોપી ઉપર પુરાવાનું ઓનસ લીબરલ હોય છે, પરંતુ તે માત્ર શાબ્દિક વાંધાઓથી શીફ્ટ થઈ શકે નહીં.

૧૪. ઉપરોક્ત તમામ વિસ્તૃત ચર્ચાને અંતે જ્યારે મુદ્દા નં.૧ અને ૨નો જવાબ હકારમાં આવેલ હોય ત્યારે આરોપી ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ હેઠળ તકસીરવાન ઠરેલા છે. સદર કેસ વોરંટ ટ્રાયબલ રીતે ચાલેલ નથી સમન્સ ટ્રાયબલ રીતે ચાલેલ છે તેથી ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતાની કલમ-૨૫૫ મુજબ આરોપીપક્ષને સજા બાબતે સાંભળવા આવશ્યક નથી.

અત્યારે સમયમાં દિન-પ્રતિદીન લોકો ચેકો આપવાનું વધારે પસંદ કરે છે તેવા કારણોસર આવા ગુનાઓની ઉત્તરોઉત્તર વૃદ્ધી થવા પામેલ છે અને અત્યારે વ્યાપાર ઇંદામાં ચેકથી વ્યવહાર કરતા એક પ્રકારનો ભય વ્યાપી ગયો છે. કાયદાના હેતુ અને ઉદ્દેશ ધ્યાને લેતાં આરોપીએ ફરીયાદીને કાયદેસરના લેણા પેટે ચેક આપેલો જે ચેક અપુરતા ભંડોળના શેરાના કારણે પરત ફરેલ છે તેવા સંજોગોમાં આરોપીને પ્રોબેશ ન ઓફ ઓફેન્ડર્સ એક્ટ અથવા ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ ૩૬૦ અન્વયે પ્રોબેશનો લાભ આપવો ન્યાયોચિત જણાતો નથી. આરોપીને નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબ કેદની સજા બે વર્ષ સુધી લંબાવી શકાય અને દંડની રકમ ચેકમાં જે રકમ જણાવી છે તેનાથી બમણી થઈ શકે તેમ છે. આ બાબતની ચર્ચા નામદાર કોર્ટના ભાસ્કરણના કેસમાં પણ કરવામાં આવેલ છે અને અદાલતે કોડની કલમ ૩૫૭(૩)ની જોગવાઈઓનો ઉદારતાપુર્વક લાભ આપવો જોઈએ. પેટા કલમમાં વળતર અંગે કોઈ મર્યાદાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવેલ નથી તેથી મેજીસ્ટ્રેટ કોઈ પણ રકમ વળતર તરીકે અપાવી શકે છે. અલબત્ત, આવી વળતરની રકમ નક્કી કરતી વખતે મેજીસ્ટ્રેટે એવી વિચારણા કરવાની છે કે ફરીયાદીને વળતર ચુકવવા અંગે એવોર્ડ કરવાની સત્તા છે. સાથે ક્રિમી.પ્રોસી.કોડની કલમ-૩૫૭(૫) પણ ધ્યાને લેવી જરૂરી છે. આમ, જ્યારે મેજીસ્ટ્રેટને ફરીયાદીને વળતર આપવું જોઈએ તેવું લાગે તો કેદની સજા કર્યા પછી ફરીયાદીને વળતર અંગે એવોર્ડ કરી શકશે જે કોડની કલમ-૩૫૭માં કોઈ મર્યાદા નક્કી

કરવામાં આવી નથી. નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે મીટર્સ એન્ડ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ પ્રા.લી. એન્ડ અનધર વિ. કંચન મહેતા રીપોર્ટેડ ઈન એ.આઈ.આર. ૨૦૧૭ એસ.સી.૪૫૯૪ના ચુકાદામાં તો ત્યાં સુધી જાહેર કરેલ છે કે નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ.એક્ટનો મુખ્ય ધ્યેય The Object Of The Propision being Primarily Compensatory. Punitive Element being mainly With the Object Of enforcing The Compensatory element.

૧૫. સદર પ્રકારના ભારતદેશની અર્થવ્યવસ્થાને અસરકર્તા ગુન્હા હોય આવા કેસોમાં આરોપી સાથે માનવતાપુર્ણ વ્યવહાર કરી ઓછી સજા કરવાનું વ્યાજબી અને ન્યાયોચિત જણાતું નથી. આમ, હાલના કેસમાં આરોપીને પુરેપુરી સજા કરવી જોઈએ તેવું અત્રેની અદાલતનું માનવું છે તથા આરોપીને સખત નસીયત મળી રહે તે જરૂરી છે તેમજ તેવી પરિસ્થિતિને ધ્યાને લેતાં ફરીયાદીને વળતર ચુકવવામાં આવે તો ન્યાયી, વ્યાજબી અને વ્યવહારુ જણાઈ આવે છે અને નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે જાહેર કરેલા ચુકાદાઓમાં પ્રસ્થાપિત કરેલ સિદ્ધાંત મુજબ જ્યારે મેજીસ્ટ્રેટ દંડની સજા ફરમાવતા હોય ત્યારે તેને ફરીયાદીને વળતર તે દંડની રકમમાંથી જ આપવું જોઈએ. તે દંડની રકમ ઉપરાંત વળતરની રકમ અપાવવાની સત્તા કાયદા મુજબ મેજીસ્ટ્રેટને નથી. જેથી હાલના નેગો.ઈન્સ્ટ્રુ.એક્ટની કલમ-૧૩૮ વંચાણે લેતાં આ કામના ઉપરોક્ત ચર્ચા કરેલ પુરાવાને અંતે ન્યાયના વિશાળ હિતમાં મુદ્દા નં.૧ તથા

મુદ્દા નં.૨નો જવાબ હકારમાં ઠરાવી મુદ્દા નં.૩ પરત્વે નીચે મુજબનો હુકમ કરવાનો ન્યાયી જણાય છે.

:: આખરી હુકમ ::

૧. ફોજદારી કાર્યરિતી સંહિતાની કલમ-૨૫૫(૨) અન્વયે આરોપી નવીનચંદ રાયચંદ દક્ષિણી(ઠક્કર)નાઓને ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબના શિક્ષાપાત્ર ગુન્હા માટે તકસીરવાન ઠરાવી ૧(એક) વર્ષની કેદની સજા કરવામાં આવે છે તથા રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/- (અંકે રૂપિયા એક લાખ અઢીચાસી હજાર છસો ચોસઠ પુરા)નાં દંડની સજા ફરમાવવામાં આવે છે. જો આરોપી દ્વારા દંડ ભરવામાં ન આવે તો આરોપીને વધુ છ માસની કેદની સજા ભોગવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે તથા દંડની રકમ આરોપી પાસેથી તેની જે કોઈપણ મિલકત હોય તેના ઉપરથી ફોજદારી કાર્યરિતી સંહિતાની કલમ-૪૨૧ મુજબ રેવન્યુની બાકી રકમ તરીકે રીકવર કરવાની રહેશે.
૨. ફોજદારી કાર્યરિતી સંહિતાની કલમ-૩૫૭(૧) મુજબ આરોપીને કરેલ દંડમાંથી ફરીયાદીને વળતર તરીકે રૂ.૧,૮૮,૬૬૪/- (અંકે રૂપિયા એક લાખ અઢીચાસી હજાર છસો ચોસઠ પુરા) ખાસ વળતર તરીકે ક્રિમીનલ મેન્યુઅલ પેરા-૨૦૯ મુજબ ચુકવી આપવાના રહેશે.
૩. ફોજદારી કાર્યરિતી સંહિતાની કલમ-૩૬૩(૧) મુજબ આ હુકમની

નકલ તાત્કાલિક વિના મુલ્યે આરોપીને પુરી પાડવી.

હુકમ આજ તારીખ:૦૭મી માહે:એપ્રિલ, સને ૨૦૨૬ના રોજ હળવદ મુકામે મારી સહી કરી ખુલ્લી અદાલતમાં વાંચી, સંભળાવી જાહેર કર્યો.

હળવદ.

તા.૦૭/૦૪/૨૦૨૬

(નિમિષા ગંગારામભાઈ સુરતી)

એડી. ચીફ જ્યુડીશ્યલ મેજીસ્ટ્રેટ, હળવદ.

કોડ નં.જી.જે.૦૦૭૧૧.

H.D.Lakum

Steno.